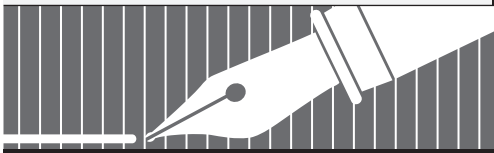

Redakcijos skiltis

Agentūra „Viena boba sakė“ ir kitos bobos

Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto nariai bei komiteto pirmininkas Julius Sabatauskas pagaliau tapo verti audiencijos pas Dalią Grybauskaitę. Kalbėdamiesi kiek nustebę, kad prezidentė reaguoja ne tik į slaptas specialiųjų tarnybų pažymas. Prezidentė reaguoja net į laiškus, kuriuose nenurodytas galinis adresas. Tad taip galima sulaukti ir Mikės Pūkuotuko skundo. Kad toks J.Sabatauskas jam pagailėjo medaus.

Aišku, negalima manyti, kad prezidentūrai rašo tik anonimai. Piliiečiai, jei jaučiasi nuskriausti, turi teisę skųstis, prašyti, reikalauti teisybės. Tačiau niekas anksčiau nereaguodavo į informaciją, kurios autorius ar autoriai slapstosi. Kad ir kaip būtų, Lietuva nėra Šiaurės Korėja. Jei dėstai gryną tiesą, paremtą faktais, tai kurių galų baidytis? Nebent tavo „tiesa“ yra apgalvotas šmeižtas. Todėl pavojinga, kad D.Grybauskaitė sukūrė precedentą. Reaguoja ir į abejotinas rašias, skambučius. Ir, kaip atrodo, iš karto tais gaudais patiki! Agentūrai „Viena boba sakė“! Nebent tai yra asmeninis, išankstinis, vos ne mizantropiškas įtikėjimas, kad piliiečiai galutinai sugedę. Visi apsimetėliai. Tik vaidina geručius. Gal truputį ne taip? Ne visada? Kad ir kaip būtų, valstybė šiek tiek sudėtingesnė nei prarūgusių kopūstų *bačka*.

▶ Demokratinių šalių vadovai į gaudus, į solidžius pranešimus reaguoja vienodai ramiai

Jei valstybės vadovė taip paaugliška reaguoja į rašias, galima sulaukti rimtesnių provokacijų. Tarkim, anonimiškai apskųsti visus 14 ministrų. Remiantis įprastomis fobijomis. Išgalvoti, kad vienas muša žmoną, kitas lėbavauja su banditais. Trečias - Rusijos agentas, ketvirtas skriaudė kaimyno pudelį. Penktas negražiai kalbėjo apie D.Grybauskaitę, o šeštas savo kabinete miega. Už jį dirba referentė ir vienas lietuviškas oligarchas. O dar koks nors ministras, anot „labai patikimų“ šaltinių, Briuselyje užmigo ant šaligatvio. Ant jo vos neužlipo Europos Komisijos pirmininkas. Ir taip toliau. Ir panašiai. Anot „Viena boba sakė“. Taip būtų galima suspenduoti Vyriausybę. O kitąkart Seimo kanceliariją ar S.Daukanto aikštę. Pasilikus tik Daivą Ulbinaitę.

Demokratinių šalių vadovai į gaudus, paskalas, taip pat į solidžius, patikrintus pranešimus reaguoja vienodai ramiai. Vaizduoja, kad nieko neatsitiko. Paprastai ne puola, bet užglaisto. Demonstruoja veidus be emocijų. Net ir tada, kai dėl negincijamų faktų turėjo atsistatydinti vokiečių prezidentas, kiti valstybės vadovai demonstravo neutralius veidukus. Kai išaiškėjo, kad JAV agentai klausėsi Vokietijos vadovų telefoninių pokalbių, šis skandalas buvo gana greitai užglaistytas. Lygiai taip pat, kaip vaizduojama, kad nieko svarbaus neatkapstė nei Edvardas Snoudenas (Edward Snowden), nei „WikiLeaks“. Reaguojama taip, tarsi Džulianas Asandžas (Julian Assange) ir E.Snoudenas yra tik dvi „bobos, kurios pasakė“. Tad rimti vadovai net nepatogiai tiesą bando užglaistyti. O nerimti vadovai net nepatikrintą gaudą išpučia. Įsivelia į smulkmenas. Iš anksto įžeidžia aprašytus piliiečius. Štai čia slypi D.Grybauskaitės ir kitų valstybių solidesnių vadovų esminis skirtumas. Dar mokyti ir mokyti. Oresnės politinės laikysenos.

Tomas BAKUČIONIS
Teisininkas, „Redkolegijos“ svečias

Tragikomiškos Igorio Molotkovo gaudynės (ačiū Dievui - be aukų!), gaudulingi ir situacijai neadekvatūs Seimo pirmininkės vieši komentarai, tradiciškai griežti prezidentės treptelėjimai ir pagaliau vidaus reikalų ministro Sauliaus Skvernelio pareiškimas dėl atsistatydinimo išjudino Tautą. Socialiniai tinklai tiesiog užvirė nuo pasipiktinimų, palaikymų policijai bei peticijų, raginančių atstatydinti Seimo pirmininkę ir prieš Sauliaus Skvernelio atsistatydinimą. Gerai, kad visuomenė dar turi pilietinio aktyvumo ir jį parodo. Blogai, kad visuomenė tampa politikų rinkiminių manipuliacijų ir kvailių, asmeninėmis ambicijomis grįstų intrigų auka. Galima manyti, kad tokių intrigu trikampyje (Gružinienė - Grybauskaitė - Butkevičius) atsidadė ir vidaus reikalų ministras Saulius Skvernelis. Kaip žinoma, „FaceBook“ ir kituose socialiniuose tinkluose aktyviai darbuos ir Vidaus reikalų ministerijos arba Policijos departamento viešųjų ryšių specialistai ir jie savo darbą atliko kur kas geriau nei jų ginkluoti kolegos.

Tačiau būtų kvaila reikalauti besąlygiškos ministro atsakomybės dėl vieno bukalgalvio (kad ir turinčio 20 metų stažą) neatsakingo poelgio - palikti ginklą be priežiūros. Klausimas, kodėl prezidentė Dalia Grybauskaitė ne puse lūpų neužsiminė apie dabartinio generalinio komisaro Lino Pernavo atsakomybę? Pagal struktūros subordinaciją artimiausias aukščiau stovintis atsakingas pareigūnas turėtų būti tiesioginis to žioplo pareigūno viršininkas. Kita vertus, jei pareikalautume atsakomybės iš pastarojo - kodėl *laiku neinstruotujami pareigūnai, kodėl jie nemoka elgtis su ginklu arba pamiršta, kaip reikia su ginklu elgtis* (jei ginklas net savaime iššauna ir sužaloja niekuo dėtą žmogų), ir panašiai, garantuotai sulauksime standartinio atsakymo, jog pareigūnų mokymams trūksta lėšų. Žiniasklaidoje jau nuskambėjo informacija, kad vienam pareigūnui mokyti šaudyti per metus skiriama 30 šovinių. Išties apgailėtinas ir sveiku protu nesuvokiamas mizeris! Sveiku protu nesuvokiama ir tai, kad policijos antiteroristinės rinktinės „Aras“ vadas gauna tris kartus mažesnę atlyginimą nei Vyriausybės kancleris. Sauliaus Skvernelio atsakomybės klausimas būnant vidaus reikalų ministru galėtų būti analizuojamas nebent tuo aspektu, kad jis prieš tai 3 metus (2011-2014) dirbo Lietuvos policijos

PROFESIONALIOS INTRIGOS „AUKŠTO LYGIO“ POLITIKOJE

generaliniu komisaru, o jo karjera policijos struktūrose buvo sklandi ir nuosekli - nuo Trakų rajono policijos komisariato kelių policijos komisaro inspektoriaus pareigų (1998-1999). Paradoksaliai sutapimas, tačiau generaliniu komisaru S.Skvernelis tapo po to, kai iš šių pareigų atsistatydino Vizgirdas Telyčėnas 2011-ųjų vasario mėnesį dėl Trakų rajono policijos komisariato (to paties, kur savo karjerą pradėjo Saulius Skvernelis) girto patulio sukeltos avarijos, kurioje žuvo trys žmonės. Taigi Saulių Skvernelį galima laikyti tikru ir nuosekliu policijos profesionalu, kuriam tikroji padėtis policijos įstaigose ir sistemos struktūrose kaip nė vienam iš jo pirmtakų (pavyzdžiui, D.A.Barakauskui, R.Šukiui ar R.Palaičiui) turėjo būti gerai žinoma ir suprantama, juolab - tie paminėtų skaičių mizeriai. Sunku dabar būtų vertinti iš viešosios informacijos, ar būdamas policijos vadovu S.Skvernelis dėjo pakankamas pastangas, kad pagerintų iš esmės apgailėtiną policijos finansavimą, ar pakankamai aiškiai ir principingai gynė policijos įstaigų pozicijas prieš tuometinius politikus, nuo kurių sprendimų priklausė policijos aprūpinimas ir pareigūnų darbo sąlygos, pagaliau - jų darbo apmokėjimas, tačiau viena permanentinė problema yra visiškai akivaizdi - mūsų valstybės tarnyboje vyrauja baimė, padlaižystė ir konformizmas, nes aukštesnėje tarnybinėje pozicijoje stovinčiam visuomet patogesnis yra vidutinių gabumų ir neišsišokantis (kartu - ir nekūrybingas) žemiau stovintis. Priešingu atveju ar turėtume šiandien visose valstybės valdymo srityse tokias krūvas metais iš metų neišsprendžiamų problemų? Pagaliau ne kieno nors, o būtent generalinio komisaro (bet kurio buvusio, įskaitant ir S.Skvernelį) reikėtų tiesiai šviesiai ir viešai paklausti - kaip nutiko, kad policijai stingant finansavimo buvo vykdomi dideli ir labai brangūs viešieji pirkimai atlikti policijos pastatų renovacijos darbus ir įsigyti transporto priemonių, dėl tų viešųjų pirkimų buvo net pradėtos baudžiamosios bylos ir teisiami pareigūnai? Nors nė vienas iš buvusių generalinių komisarų nuteistas nebuvo, ar nė vienas iš jų dėl to nesijaučia esąs taip pat kaltas?

Vis dėlto esu įsitikinęs, kad S.Skvernelis tą gaudynių vakarą elgėsi kaip profesionalas, o to negalėčiau pasakyti apie mūsų pirmąsias valstybės damas. L.Gružinienės viešus „prikaištus“ S.Skverneliui net sunku komentuoti, nes tų „prikaištų“ turinys yra toks neadekvatus situacijai, kad man dvelkia kažkokiu marazmu. O prezidentės vieši grūmojimai kumšteliu, ko gero, jau seniai niekam neturi nei teigiamo, nei neigiamo poveikio, tačiau vie-

šąją opinią tai vis dėlto veikia. *Urbi et orbi* Jos Ekscelencija paskelbė, kad „*jau ne pirmą kartą ministras demonstruoja žemą politinį lygį, kai mėgina komentuoti arba neprisiima, arba nesuipranta savo asmeninės atsakomybės. Vidaus reikalų ministras privalo laiku ir pilnai informuoti apie įvykius visus valstybės vadovus*“. Ar tikrai taip? O kokį politinio lygio pavyzdį ministras ir visai Tautai rodo pati prezidentė? Kokiu politiniu lygiu reikėtų įvardyti prezidentės neseniai viešai mestus kaltinimus grupei Seimo narių apie jų tariamas sąsajas su kriminaliniu pasauliu, net nesivarginant pateikti kokių nors įrodymų ar bent konkretnių duomenų? Kokiu politiniu lygiu reikėtų įvardyti

tuziazmo kaip S.Skvernelio puolimo atveju tikrai nepajutau. Ar dvejopi standartai politiniuose prezidentės vertiniuose ir yra tas aukštasis politinis lygis? Prezidentė, atsakydama į priekaištus dėl menko policijos finansavimo, pakilo į dar „aukštesnį“ politinį lygmenį pareiškėdama, kad geram darbui reikia ne lėšų, o pirmiausia „proto ir kompetencijos“. Dėl to niekas ir nesiginčytų, tačiau prezidentė, matyt, pamiršo, kad kompetencijai įgyti šiais aukštų technologijų laikais taip pat būtinas tinkamas finansavimas, ypač jei kalbame apie mūsų specialiųjų tarnybų pareigūnų kompetencijas apginti valstybę ir visuomenę ekstremalių situacijų atvejais, tarkim, tokių, kokios susidarė Paryžiuje ir Briu-

Stasio Žumbio nuotr.

prezidentės viešai išsakytus komentarus Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo adresu po to, kai šis teismas padėjo tašką neteisėto Vitaliaus Gailiaus ir Vytauto Giržado atleidimo istorijoje? Apie kokį prezidentės politinį lygį galima kalbėti, kai ji nesugeba priimti politinės atsakomybės dėl jos paskirto generalinio prokuroro, kuris 5 metus daugiau nieko nedarė, o tik iš esmės griovė prokuratūros sistemą? To pasekmes jaučiame šiandien, kai valstybė jau pusę metų gyvena be generalinio prokuroro! Pagaliau kaip reikėtų vertinti prezidentės poziciją po aikštėn iškilusių Druskininkų maudynių (kur pasižymėjo ir Seimo pirmininkės patarėjas Ž.Pacevičius), premjero sekretoriato vadovės Dž.Žiugždienės namelio remonto skandalų? Bent tokio prezidentės en-

selyje. Sakyčiau, prezidentės Dalios Grybauskaitės politinio lygio „menu“ yra toks pripildytas, kad Rolandui Paksui už tokį menu turbūt jau būtų surengtos mažiausiai trys apkalto iš karto. Deja, dabartiniam Seimui žengti tokį žingsnį elementariai trūksta kietų kiaušų! O gal ir intereso?..

Tad galime pasidžiaugti, kad turime aukšto politinio lygio politinę šalies vadovybę, nes jos reitingai visuomet aukštumoje. Įdomu tai, kad tokios politinės kliurkos beveik tik nežymiai pajudina prezidentės reitingus, kurie mažai kinta pastaruosius 5 metus, todėl rašinio pradžioje ne šiaip sau užsiminiau apie visuomenės mulkinimą ir įtraukimą per socialinius tinklus į šias intrigas. O gal, kaip pasakytų gyvasis satyros klasikas Michailas Žvanekis, su tais jūsų reitingais, ponai, kažkas ne taip, kažkas čia ne taip?..